DM-02 · Bài 1

Năm nhịp của tư duy thiết kế nối với nhau thế nào, và khi nào thì chuyển nhịp

Lớp Các nhịp của tư duy thiết kế, làm từng nhịp ra sao

m.school by MES LAB

Học xong bài này bạn sẽ

- gọi đúng tên năm nhịp và nói được mỗi nhịp tồn tại để chặn kiểu sai nào.
- Viết ra được thứ mỗi nhịp phải giao cho nhịp sau, đủ cụ thể để soi một dự án đang chạy xem nhịp nào đang giao thiếu.
- Dùng được ba dấu hiệu chung để quyết nên chuyển sang nhịp sau hay quay về một nhịp trước, và quay về nhịp nào.

1 · Mỗi nhịp tồn tại để chặn một kiểu sai riêng

- Trong lớp này, nhịp là một khúc việc có mục đích riêng và có đầu ra riêng.
- Một tài liệu được dùng rộng rãi, của trung tâm d.school thuộc Đại học Stanford, chia cách nghĩ này thành năm nhịp.
- Học thuộc năm cái tên thì dễ.
- Nhịp hiểu người dùng chặn kiểu sai làm sản phẩm cho một người dùng do nhóm tự hình dung ra trong phòng họp.
- Nhịp đặt lại vấn đề chặn kiểu sai giải rất giỏi một vấn đề không phải của người dùng.
- Nhịp nghĩ ra ý chặn kiểu sai chọn ngay ý đầu tiên.

2 · Mỗi nhịp nhận một thứ từ nhịp trước và phải giao một thứ đủ cụ thể cho nhịp sau

- Năm nhịp nối với nhau bằng đầu ra.
- Nhịp hiểu người dùng giao ra những điều nhìn thấy, những câu người dùng nói nguyên văn, và vài điều phát hiện (insight).
- Nhịp đặt lại vấn đề giao ra một câu vấn đề viết từ phía người dùng, rồi vài câu hỏi mở để nhịp sau nghĩ ý.
- Đầu ra phải đủ cụ thể thì nhịp sau mới làm việc được.
- Có một phép thử đơn giản cho mọi đầu ra.

3 · Năm nhịp đặt lên hình kim cương đôi thế nào, và mỗi nhịp có nửa mở rộng ra, nửa chốt lại

- Hình kim cương đôi (Double Diamond) đã được giới thiệu ở lớp Các bước phát triển một sản phẩm mới, mã SP-03, bài 3.
- Hình thoi thứ nhất là phần đi tìm đúng vấn đề.
- Hai hình vẽ này không mâu thuẫn nhau.
- Điều cần nhớ thêm là bên trong mỗi nhịp cũng có một lượt mở rộng ra rồi chốt lại.
- Hai nhịp đầu nằm ở hình thoi đi tìm đúng vấn đề, ba nhịp sau ở hình thoi đi tìm đúng lời giải, và câu vấn đề đã chốt là điểm nối hai hình thoi. -->
- Điều này gỡ chỗ nào cho bạn: trong một buổi làm việc, biết nhóm đang ở nhịp nào, và đang ở nửa mở hay nửa chốt của nhịp đó, thì biết lúc này nên cư xử thế nào.

4 · Ba dấu hiệu chung cho biết đã tới lúc chuyển nhịp, và một dấu hiệu bắt phải quay về

- Mỗi bài sau sẽ nêu dấu hiệu riêng cho nhịp của bài đó.
- Dấu hiệu thứ nhất: đầu ra đã viết ra được, thành chữ hoặc thành vật
- Dấu hiệu thứ hai: bỏ thêm công không còn ra thêm điều mới
- Dấu hiệu thứ ba: nhịp sau có đủ thứ để bắt đầu
- Cả ba dấu hiệu cùng đúng thì chuyển.
- Còn dấu hiệu bắt phải quay về là khi kết quả của một nhịp sau bác bỏ điều đã chốt ở một nhịp trước.

Bảng tổng hợp

Bảng tổng hợp năm nhịp

Nhịp	Chặn kiểu sai nào	Giao gì cho nhịp sau	Nằm ở đâu trên kim cương đôi
Hiểu người dùng	làm cho một người dùng tự hình dung ra	điều nhìn thấy, câu nói nguyên văn, vài điều phát hiện có bằng chứng	nửa mở của hình thoi thứ nhất
Đặt lại vấn đề	giải giỏi một vấn đề không phải của người dùng, câu vấn đề chứa sẵn giải pháp	một câu vấn đề viết từ phía người dùng, vài câu hỏi mở	nửa chốt của hình thoi thứ nhất, điểm nối hai hình thoi
Nghĩ ra ý	chọn ngay ý đầu tiên	vài ý đã chọn, kèm lý do chọn	nửa mở của hình thoi thứ hai

Bảng tổng hợp năm nhịp tiếp

Nhịp	Chặn kiểu sai nào	Giao gì cho nhịp sau	Nằm ở đâu trên kim cương đôi
Làm bản mẫu	tranh luận bằng lời về thứ chưa ai thấy	một vật hoặc một màn đóng vai dùng thử được, kèm câu hỏi cần trả lời	nửa chốt của hình thoi thứ hai
Đem đi thử	tin điều nhóm nghĩ thay vì điều người dùng làm	điều học được: giả định nào còn đúng, giả định nào đã bị bác	nửa chốt của hình thoi thứ hai; kết quả có thể đưa nhóm quay về nhịp trước

Phần giá trị nhất của bài

Chỗ người ta hay làm sai

- **Giao đầu ra chung chung**

  Cách tránh là dùng phép thử của mục 2: đưa đầu ra cho một người ngoài nhóm, hỏi họ sẽ làm gì đầu tiên.

- **Bỏ hẳn nhịp đặt lại vấn đề vì tưởng đã biết**

  Cách tránh là không cho bắt đầu nghĩ ý khi chưa có một câu vấn đề viết lên bảng mà cả nhóm cùng đọc.

- **Quay về sai chỗ**

  Cách tránh là viết ra điều bị bác, rồi tìm nhịp đã chốt điều đó.

Ví dụ để khái niệm sáng ra

Ví dụ minh hoạ

- Năm 2007, một nhóm sinh viên trong lớp Design for Extreme Affordability nhận đề bài làm lồng ấp cho trẻ sinh non, giá bằng một phần trăm lồng ấp ở bệnh viện Mỹ...
- Chuyến đi tìm hiểu ở Nepal và Ấn Độ cho nhóm thấy hai ràng buộc đề bài không nói tới: điện không ổn định...
- Nhìn theo bài này: đầu ra của nhịp hiểu người dùng là vài ràng buộc cụ thể, và chính chúng buộc nhịp đặt lại vấn đề phải viết lại đề bài trước khi nghĩ ra ý.

Điều rút ra: khi đề bài đã chứa sẵn giải pháp, nhịp hiểu người dùng là chỗ đầu tiên có cơ hội lật lại nó.

Ví dụ dưới đây là dự án thật của một lớp học ở trường đại học Stanford. Bạn tra được bằng tên Embrace.

Bài tập tự chấm

Thử nhìn lại việc của mình

- [ ] Chọn một sản phẩm hoặc một tính năng bạn đang làm, hoặc vừa làm xong.
- [ ] Kẻ một bảng năm dòng, mỗi dòng một nhịp.
- [ ] Ở mỗi dòng, ghi thứ mà nhịp đó đã thật sự giao ra trong dự án của bạn: tên tài liệu, tên vật, hoặc chép nguyên văn một câu.
- [ ] Không có thì ghi «không có».

Cách tự chấm và lời giải mẫu nằm trong bài trên trang web.

m.school

Đọc trọn bài và làm bài tập tại

mschool.meslab.org/lop/DM-02/bai-01.html

m.school by MES LAB · học không mất phí, không cần đăng nhập